



Iveta

**MICHALA
RIES**

Na námět seriálu TV JOJ

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedný redaktor Marek Zákopčan
Prvé vydanie
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Copyright © Michala Ries 2023
Cover Design TV JOJ
Cover Photo © Stana Topoľská
Obálku upravil Juraj Šramko
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2023

ISBN 978-80-220-2480-8

1. kapitola

Iveta

„Ak z tej písomky nedostanem aspoň trojku, mama ma zabije,“ zhodím batoh na zem, posadím sa na lavicu a pozriem na svojich kamarátov. „Učili ste sa?“

„Ja som sa neučil, maturita mi bude vlastne na príťaž,“ odvetí Števo. „Budem prekvalifikovaný a otcovi by sa mohlo zdať, že som príliš dobrý pre prácu v bordeli. A čo ak ma pošle na výšku do Košíc?“

Uškrniem sa. Števov otec vlastní trebišovský bordel a Števo v ňom pracuje už od pätnástich. Minimálne raz denne mi navrhuje, že ma zamestná. „A ty, Slávo?“

„Učiť sa? Ja? Nie. Chápem bytie vo všetkých súvislostiach, učiť sa poučky z učebníc je zbytočné. Mojm učiteľom je život.“

Prevrátim očami. Má ešte horšie známky než ja a tieto múdre reči má určite z nejakého filmu. Potrebujem od niekoho odpísať. Zameriam pozornosť na Ďura. Nemôžem povedať, že by sme sa kamarátili. Neustále sa na mňa lepí a je otravný. Má však dobré známky. „Ďuro,“ žiarivo sa naňho usmejem. „Učil si sa?“

Okamžite mu sčervenejú líca. Števo si myslí, že je do mňa zamilovaný, ale podľa mňa je iba nadržaný. Čo – ako múdro podotkol Peter z krčmy – môže byť v našom veku to isté.

„Trochu, nie veľa. Len som to tak vertikálne... preletel.“

„Ale Ivetu by si rád videl horizontálne, že?“ podpichne ho Slávo.

Đurova tvár nadobudne farbu zrelej rajčiny a ja sa snažím nesmiať.

„Sadnem si dnes k tebe,“ vstanem.

Števo mi položí ruku na stehno, aby ma zastavil. „Na Ďura nie si odkázaná. U mňa máš dvere otvorené.“ Myslí tým ich rodinný podnik – nočný klub ArteMiss.

Odsuniem mu ruku a postrapatím vlasy. Ignorujem jemné šteklenie v žalúdku, ktoré mi spôsobil jeho dotyk. Potom si sadnem k Ďurovi a trochu sa k nemu nakloním. „Pomôžeš mi?“

Mlčky prikývne, vyvažujúc na mňa oči. Usilujem sa tváriť milo, znechutenie by mi sotva dopomohlo k trojke z písomky. Mamka je už na nervy, nechcem ju dráždiť.

„Tu sedím ja,“ ozve sa Gaba a prehodí si vlasy cez plece.

„Tak si sadni na moje miesto.“

„Ale pri Ďurovi sedím ja! Mám tu knihy a batoh!“

„Vypadni, Gaba, inak sa ti nabúram na instagram,“ pohrozím jej a keď vstanem, ustúpi. Už som to raz urobila. Pridala som jej do účtu fotku zadku v tangáčoch, ktorú som stiahla z internetu, a potom som upozornila jej matku, že by mala dať na Gabu pozor, keď zverejňuje takéto odvážne fotografie. Dva mesiace mala zaracha.

„Ty si sprostá, ozaj,“ povie Gaba, ale veci si zoberie.

„P-pod' so mnou von,“ zakokce Ďuro.

„Čo?“ zamračím sa.

„Pomôžem ti, ak pôjdeš so mnou von.“

„Akože na rande?“ zvolám prekvapene. Prikývne a schová si ruky pod lavicu. Dúfam, že si nechytá... ehm. „Nie.“

„Tak využij svoje vedomosti,“ pokrčí plecami.

Neveriacky naňho civiem. Toto je ten ustráchaný chudák, čo večne slintá, keď sa na mňa pozerá? Štuchnem doňho lakťom. „Ale Ďuro... veď nebuď taký.“

„Aký?“

Chuj. „Kamaráti si predsa pomáhajú.“

„Poď so mnou dnes večer von.“

Vzdychnem si. Nechcem, aby ma s ním videli. Slávo so Števom by nás určite špehovali a posmievali by sa mi najbližšie tri mesiace. „Môžeme ísť niekam, kde budeme sami?“ Nešťastná formulácia mi docvakne v okamihu, ako tie slová vypustím z úst. Mohol by usúdiť, že s ním *chcem byť sama*.

A on to presne tak pochopí, rozžiari sa ako cigánske decoko pred plným kontajnerom. „Mám kľúče od tatkovej ordinácie, občas mu pomáham s papiermi alebo dezinfekciou. Môžeme ísť tam. Viem, kde schováva borovičku.“

Chcem mu vysvetliť, že nemám záujem, iba ak o tú borovičku, ale vtom vojde do triedy učiteľka.

Keď nám rozdá zadanie, preletím ho očami.

No nič... Zjavne dnes pôjdem s Ďurom do ordinácie. Bude tam borovička, nejako to prežijem.

Po škole kráčam so Števom po ulici. On ide do bordelu a ja za mamou do práce, poprosila ma, aby som jej prišla pomôcť.

„Vyser sa na toho Ďura, Iveta.“

„Nemôžem, už som mu to sľúbila. Ešte ho budem potrebovať.“

„Nepáči sa mi, že s ním budeš sama.“

„Bojíš sa, že mu neodolám?“ podpichnem ho.

„Možno ťa bude chcieť pobožkať a strojčekom sa ti zasekne o ústa.“

„Fuj,“ rozosmejem sa, „hrozná predstava. Budem s ním len chvíľu, nechám ho vyrozprávať sa a hneď potom ti zavolám. Dobre?“

„Maj telefón poruke. Keby niečo.“

Nakloním sa k nemu a pobožkám ho na líce. „Si super, Števo.“

„Väčšinou mi hovoríš, že som debil,“ zasmieja sa, ale neujde mi, že som ho potešila.

„Super debil!“ uškrniem sa. Páči sa mi, že sa o mňa stará. Že mu záleží na mojom bezpečí.

„Hej, decká, kde je tu tanečná sála?“

Otočím sa za chlapom v športovom saku. Stojí pred červeným kabrioletom s bratislavskými značkami. Ukážem na budovu asi desať metrov od nás. „V ľavej časti bordel, v pravej tanečná sála, také trebišovské kultúrne stredisko.“

„Ty patríš kam?“

„Veľmi vtipné,“ ukážem mu prostredník.

Pristúpi bližšie. Vôbec sa mi nepáči, ako si ma obzerá. „Tancuješ?“

Neodpoviem, iba naňho zazerám.

„Som lovec talentov. Hľadám nádejné tanečnice, ale... mal by som niečo aj pre modelku. Otoč sa.“

„Sám sa otoč.“ Nebudem sa tu točiť pred uslintaným starým chujom. „Poď, Števo, ideme,“ potiahnem ho za zápästie, no chlap nás dobehne.

„Počkaj, zober si aspoň vizitku, keby si si to rozmyslela. Si presne to, čo hľadám.“

„Strč si ju do...“ začnem, ale Števo ma preruší: „Ja ju vezmem, dajte sem.“

„Nebudem mu volať.“

„Ivetka! Modeling! Nechcela by si zarábať prachy tým, že sa poprechádzaš po móle v pekných handrách?“

A vypadneš z Trebišova. To síce Števo nepovie, ale ani nemusí. Sledujem, ako si schová vizitku do peňaženky, a viac sa k tomu nevraciam.

Chlap z agentúry kráča pár metrov za nami, máme spoločnú cestu. Nesnaží sa nám znovu prihovoriť a celkom určite mi civie na zadok.

Pred bordelom sa so Števom rozlúčim a vyrazím za mamou. Pracuje v maličkovej pekárni, kde sa pečú trebišovské

kekсы. Občas si tu trochu privyrobím, keď nestíhajú alebo niekto vypadne.

„Ako dopadla písomka? Vedela si?“ opýta sa mama namiesto pozdravu.

„Horšie ako trojka nebude.“ Prezlečiem sa a vlasy si schovám pod sieťku. Keby ma videli chalani, umreli by od smiechu. Odfotila som sa a fotku si schovám ako tajnú zbraň na okamih, keď si to u jedného z nich niečím pokažím.

Tri hodiny v tichosti pracujeme, ponorené do myšlienok. Neschádza mi z mysle vizitka v Števej peňaženke. Mohla by som odísť z Trebišova. Z začať niekde inde. Nič ma tu nedrží. S mamou... je to komplikované. Nenájdem si tu žiadnu poriadnu prácu, skončím pri pečení keksov ako mama, vo fabrike alebo niekde za pokladnicou. Chcem od života viac – vidieť, zažiť, ochutnať. Chcem si ho užiť, nielen prežiť.

O pár týždňov maturujem. Čo so mnou potom bude?

Vzdychnem si a zrazu mám pocit, že už tu nevydržím ani minútu. Z predstavy, ako vyzerá moja budúcnosť, je mi ťažko.

„Mami, ja už pôjdem,“ stiahnem si sieťku z hlavy, keď je hotová aj posledná škatuľa, ktorá mala byť dnes pripravená.

„A kam? Ešte musíme upratať!“

„Bolí ma hlava,“ zaklamem, „idem sa prejsť, uvidíme sa doma.“

Mamina tvár je plná podozrenia. Snažím sa tváriť vážne, ale nie príliš nevinne. „Neopováž sa vliezť zase do krčmy, Iveta!“

„Ja?“ vypleštím na ňu oči a... o desať minút som v krčme.

Do stretnutia s Ďurom zostávajú dve hodiny. Prisadnem si k stolu štamgastov. Hlučne ma privítajú. Každý by mi mohol byť otcom... a tak trochu aj sú, pretože svojho otca nepoznám.

Medzi rovesníkmi nemám veľa kamarátov, len Števa a Sláva. A nemám žiadne kamarátky. Lezie mi na nervy, ako pištia, uháňajú chalanov a stále riešia svoj výzor, ako by to bola tá najdôležitejšia vec na svete.

Ale týchto starých chlapov mám rada. Na nič sa nehrajú, hovoria, čo si myslia, a nezáleží im na tom, čo si o nich myslia druhí. A môžem s nimi mastiť karty.

Vinco kývne na krčmára a o chvíľu predou mnou pristane borovička.

„Ako bolo v škole, Ivetka?“

Obrátim pohárik do seba a zvrastím tvár. „Sme budúca elita národa. Štefánik by bol na nás hrdý.“

Rozrehocú sa a ja zatiaľ zamiešam karty. Hráme aj nehrame o peniaze. Oni vsádzajú, ale mne to nikdy nedovoľia. Vraj si mám šetriť na vysokú školu. Slniečkari.

Ak vyhrám, beriem si bank. Ak prehrám, väčšinou im zatancujem alebo zaspievam.

A dnes prehrám.

Preto ma mama o hodinu nájde tancovať na stole a spievať Horkýže Slíže.

„IVETA!“ zvriskne na mňa.

V okamihu zoskočím, ale je neskoro. Už sa jej parí z uší. Povzdychnem si a mávnem na chlapov. Neochotne vykročím po maminom boku. V tichosti. Viem, že to potrebuje zo seba dostať, takže začnem konverzáciu. Nevinne. „O čom bola včerajšia omša?“

Ani sa na mňa nepozrie. „Nebudem vykladať o Božom slove niekomu, kto za bieleho dňa tancuje v krčme na stole!“ Dnes sa rozbieha rýchlo. Vždy je to tak. Po mlčaní na mňa spustí, vynadá mi a zase sa vrátim do normálu. Počas jej hromženia je zase dôležité, aby som mlčala ja.

Niežeby ten normál bol dobrý alebo príjemný, ale... aspoň niečo.

„Klamstvo je hriech, Iveta! Sľúbila si, že sa pôjdeš učiť! Chceš vari domáce väzenie? Osemnásťročná?“

Kráčam ďalej, hlavu mám sklonenú.

„Robíš nášmu menu hanbu! Vždy sme boli slušná kresťanská rodina! A toto... hanba!“

„Čo má kresťanstvo s krčmou?“ vyletí zo mňa nepremyslene, pretože som alergická na Boha a náboženstvo rovnako, ako je ním mama posadnutá. „A vôbec, už len ty si vzorná kresťanka... Veď si rozvedená!“

Mama na mňa vrhne vražedný pohľad, keď nás preruší neznámy hlas: „Pani... prosím vás... Nenájdete euro?“

Pozriem na starú paniu, ktorú často vídam sedieť na lavičke v parku. Celý majetok si nosí v ošúchanej igelitke z Billy.

„Choď robiť!“ oborí sa na ňu mama. „Ja si aj to euro musím odpracovať!“

Zatnem zahanbene zuby, pani kráča so zvesenými plecami preč.

„Čierna špina,“ odfrkne si mama. Prehltnem poznámku, že to nebolo od nej veľmi kresťanské. Aj ja sa za mamu niekedy hanbím, takže si nemáme čo vyčítať. „Nie je ľahké vychovávať dieťa sama,“ vráti sa k nášmu rozhovoru. „Vždy som sa snažila, aby ti nič nechýbalo. Ja neviem, čo mám ešte urobiť? Povedz mi, Iveta, čo mám ešte urobiť, aby bol z teba slušný človek?“

Neponižovať cudzích ľudí a nenadávať im? To by bol slušný začiatok.

Vo svojej tiráde pokračuje až domov. A hoci sa ju snažím nepočúvať, jej slová ma aj tak zraňujú. Slová o tom, že som hanba rodiny. Že nie som dosť dobrá, pretože ona sa snaží a ja nespĺňam jej predstavy. Že som trest za to, že nie je dosť dobrá kresťanka. Že sa kvôli mne Boh odvráti aj od nej.

Niežeby som mala proti Bohu niečo osobné, ale mama o ňom neustále hovorí, všetko sa točí okolo neho, a tak som si voči nemu vypestovala miernu averziu. Možno viac než miernu...

Mama nenávidí, keď o Bohu žartujem. A robím to často, pretože to nenávidí.

Vojdeme do bytu a mama sa v chodbe prežehná pred veľkým krucifixom.

Prevrátim očami. Jej výlev už skončil a ja tiež potrebujem dať von, čo cítim. Uchýlim sa preto k posmechu. „Všade samé kríže, mama. Už ani Števo so Slávom k nám kvôli tomu nechcú chodiť.“

„A práve tí dvaja by mali kľačať pred krížom! Veď Števo otec... ach! A Slávov tam tiež chodí! Videla som ho!“

Vzdychnem si. Musím ísť na to inak. „Počuj, mama... Keby Ježiša neukrižovali, ale utopili, nosila by si na krku namiesto krížika akvárium?“

Obráti sa ku mne a vylepí mi facku. Silnú a štipľavú. „Posmievať sa Bohu je úbohé, Iveta. Nie je dôležité, v akom dome žijeme, ale či žijeme správne. Aj keby tu bolo tisíc krížov, nie je na tom nič zlé!“

„A toto je správne?“ zašepkám s dlaňou na rozpálenom líci, no ona sa zavrie v kúpeľni.

Niekedy sa mi zdá, akoby sme hovorili inou rečou. Mám ju rada a zároveň ju neznášam. Okrem nej nemám nikoho. Žiadni starí rodičia, súrodenci, ujovia, tety, strýkovia. Ani otec.

Tatko nás opustil tesne po mojom narodení. Nikdy sa neozve, neplatí výživné. Niekedy by som sa s ním chcela stretnúť, aby som zistila, či som zdedila niečo z jeho povahy. Lebo po mame nie som určite.

Prejdem prstami po fotografii v rámečku. Fyzicky z neho nemám nič. Ani trošičku. A na mamu sa tiež nepodobám.

Som ničia.

O pár minút mama vyjde z kúpeľne, počujem ju za sebou. „Čo robíš?“

„Si si istá, že je to on?“ spýtam sa potichu, spolovice vážne a spolovice preto, že ju nedokážem neprovokovať. Po facke je vždy rozlútostená. Vtedy sa do nej rýpe najlepšie.

A je nepravdepodobné, že by mi hneď dala ďalšiu. Navyše, sama sa nechcem utápať v ľútosti. Nechcem myslieť na to, že ma náš vzťah bolí.

Zaprská. „Samozrejme, že je to on!“

„Vôbec sa naňho nepodobám. On je biely a ja... vyzerám ako cigánka.“

„My nie sme cigáni!“ zvriskne.

Som rada, že som otočená k stene, pretože nevidí môj široký úsmev. Nie som biela, to je fakt, ale nie som ani cigánka. Mám tmavé oči, tmavé kučeravé vlasy a pleť ako bielu kávu. Mama vykladá každému, kto sa čuduje farbe mojej pokožky, pretože tá jej je ako mlieko, že prababka bola Talianka a zdedila som ju po nej. Vraj existujú štúdie, že takéto črty sa môžu prejaviť aj o niekoľko generácií neskôr.

Neuveriteľne ju rozčuľuje, ak si ľudia myslia, že som Rómka.

Neznáša Rómov. Tiež veľmi kresťanské.

Miluj blížneho svojho, ale iba ak nie je čierny.

Mne je to ukradnuté. Mamin názor aj farba pokožky. Páči sa mi, ako vyzerám, aj keď ma už párkrát označili za cigánku. Mama však tvrdí, že vo mne nie je cigánska ani len stotinka. Nečudovala by som sa, keby si pre istotu dala vypracovať rodostrom až do stredoveku.

„Hej, mami, prečo si stále taká naštartovaná? Všetko berieš vážne. Na ničom sa nevieš zasmiať. Aj on určite rozprával s chlapcami nejaké židovské anekdoty.“

„Kto? Tvoj otec?“

„Nie, Kristus.“

Mama znova vydá vtipný prskavý zvuk a o chvíľu opäť zatresne dvere na kúpeľni. Chodí tam vždy, keď je naštvaná alebo rozrušená. Rada by som vedela, čo tam robí.

Najem sa a vydám sa do ordinácie za Ďurom.

Nie som najlepšia študentka, človek a určite ani dcéra, ale... držím svoje slovo.

2. kapitola

Diana

Často rozmýšľam, kde som urobila chybu. Alebo koľko chýb som urobila.

Osemnásť rokov som na všetko sama. Rodina sa mi rozpadla, nemáme nikoho. Len jedna druhú.

A Iveta... nerozumiem jej. Netuším, ako sa s ňou mám zbližiť.

Ja viem, že nie som dokonalá. Viem, že je so mnou občas ťažké vyjsť, ale... ona robí veci, ktoré ma zraňujú. Smeje sa z mojej viery.

Je ešte dieťa, má len osemnásť, no v krčme chľastá ako starý chlap.

Keď som jej dala domáce väzenie, vysmiala ma. Vari ju mám naozaj vyhodíť z domu? A kam by šla? K Števovi? Do bordelu?

Strasie ma iba z tej predstavy.

Nechcem, aby žila takto, ale hrozím sa toho, ako by žila, keby som jej povedala, aby odišla.

Neviem si s ňou rady. Nezvládam vlastnú dcéru.

Všetci ma opustili a ona odíde tiež. Cítim to v srdci. Musí to byť mnou.

Keď o pár minút tresnú dvere, utriem si uslzené oči a vyjdem z kúpeľne. Ani mi neoznámila, že odchádza, niečo ešte kam.

A tak sa opäť vrátim do kúpeľne. Tentoraz nie plakať, chcem sa osprchovať. Vyzlečiem sa a na chvíľu sa zarazím nad odrazom v úzkom zrkadle na kúpeľňových dverách. Je zázrak, že sa nikdy nerozbilo, ja aj Iveta máme vášnivé povahy a trieskame všetkými dverami. Okrem týchto.

Som stará. Líca mám ovisnuté, boky priveľké, vo vlasoch šediny a moje prsia... Rýchlo sa odvrátim, ak by som

začala uvažovať, kam dosahujú moje prsia bez podprsienky, znova by som sa rozplakala. Gravitáciu určite vymyslel diabol. A Boh proti nemu bojuje podprsienkami.

Osprchujem sa, zjem chlieb so salámou a ľahnem si pred televízor.

Už je deväť a Iveta nie je doma. Niežeby mala večierku. Presnejšie má ju, iba ju ignoruje.

Párkrát som ju vymkla, ale nič to s ňou neurobilo. Prespala u Števa.

Neviem sa sústrediť na film, radšej vypnem televízor a idem spať.

Posteľ sa mi zdá priveľká a studená. Keď ležím, zopnem ruky a zadívam sa na tmavý obrys krížika zaveseného oproti posteli.

V byte ich je skutočne veľa, ale... no a čo? Nehanbím sa za svoju vieru. Často je tým jediným, čo ma drží nad vodou. Ježišovo utrpenie mi dáva silu vytrvať v tom svojom.

Drahý Bože, prosím Ťa, nech Iveta zmaturuje a nájde si prácu. Prosím, nech je aspoň trochu zodpovedná. A prosím, nech ku mne necíti nenávisť. A prosím, daj mi silu byť jej lepšou mamou. A daj mi aj viac trpezlivosti. A vďaka za vystužené podprsienky. Dobrú noc.

Ráno vstanem bez budíka. Chvíľu bez pohybu ležím a hľadím von oknom. Je zavreté, no aj tak počujem spievať vtáky.

Posadím sa.

Iveta včera prišla skoro a rovno sa zavrela v izbe. Zobudila som sa na buchnutie dverí a potom dlho nemohla zaspať, hoci väčšinou zaspím práve vďaka vedomiu, že je bezpečne doma.

Ponaťahujem sa a vstanem.

Dnes som si mohla pospať dlhšie, pretože idem na preventívnu gynekologickú prehliadku. V práci ma nečakajú pred jedenástou.

Z Ivetinej izby sa nič neozýva, ale podľa tenisiek v chodbe viem, že je ešte doma. Pozriem na hodiny. Mala by vstať

vať do školy. Už-už stojím pri jej dverách, aby som na ne zabúchala, no nakoniec spustím ruku. Dám jej ešte čas, budem trpezlivá.

Zamierim do sprchy, hoci som sa sprchovala večer. A musím sa aj oholiť – čo robím iba pred návštevou gynekológa. S nevôľou si uvedomím, že pred poslednou prehliadkou som terén tam dole dokázala zmapovať jednoduchšie. Ako si mám holiť intímne miesta, keď si jednou rukou musím zatláčať brucho, aby som na ne dovidela?

Predstavím si, ako sa porežem a vykrvácam. To miesto vyzerá nadmieru prekrvené. Vzápätí si predstavujem, ako nebudem vedieť zastaviť krvácanie a budem musieť ísť k lekárnke, aby mi zašila šušku.

Cítim, ako ma od hanby zalieva červeň.

V štyridsiatich deviatich rokoch by už bolo načase prestať sa červenať.

Nakoniec sa mi to podarí a s pomocou malého zrkadielka vykonám aj kontrolu. Dobré. Za úpravu sa nemusím hanbiť. Už len nech je všetko v poriadku.

Zo skrine vytiahnem doktorskú sadu spodnej bielizne – nohavičky a podprsenu. Sú to moje najkrajšie a najkvalitnejšie kúsky, nosím ich iba k lekárom. Ignorujem, že sa mi zarezávajú do... svalov. Určite do svalov. Z práce mám... svaly.

Je sebaklam hriech? Opýtam sa neskôr otca Graňáka. Oblečiem si šaty, učešem sa a trochu sa primaľujem.

Tak. Nemusím sa hanbiť ani za to dole, ani za to ostatné.

Začne mi zvoníť mobil, ponáhľam sa do spálne, aby som ho zdvihla.

„Pani Dubinská, tu Salaj, riaditeľ Ivetinej školy. Potrebujem, aby ste sa sem čo najskôr dostavili.“

Božemôj, čo zase vyviedla? „Ehm, dobre... No... Čo zajtra poobede?“

„Myslel som okamžite.“

„Čo... čo sa stalo?“

Riaditeľ si odkašle. „Iveta včera odpísala písomku od spolužiaka Juraja Sopku, potom ho zvádzala v ordinácii jeho otca, kde ho nakoniec zviazala a do... do análneho otvoru mu strčila ultrafialovú lampu.“

„Prosím?“

„Nenúťte ma to opakovať. Čakáme vás tu. Príďte aj s Ivetou.“

Zavesím a neveriacky civiem na tmavý displej. Ruky sa mi trasú. Potom rýchlo vytočím iné číslo.

„Pochválený buď Ježiš Kristus, Dianka,“ ozve sa upokojujúci hlas otca Graňáka a hneď sa mi ulaví. Trošičku.

„Naveky amen. Niečo sa stalo.“

„Viem, už som pred školou. Budem tam s vami. Ako výchovný poradca.“

Ulaví sa mi ešte viac. „Bojím sa, otče.“ Čo ak Ivetu vyhodia zo školy? Pred maturitou? Kde sa potom zamestná?

„Boh je s tebou. Uvidíme sa o chvíľu.“

Iveta už je v kuchyni, sedí pri stole a napcháva sa chlebom. Zdvihne ku mne pohľad. „Čau.“

A vo mne sa zdvihne hnev. Nič mi nepovedala! Musela som sa to dozvedieť od cudzích ľudí! Nech robím, čo robím, stále sú s ňou iba problémy! Na ničom jej nezáleží. A na nikom. „Čo je to s tebou?“

„So mnou? Nič,“ odpovie, akoby sa naozaj nič nedialo.

Zaplaví ma nová vlna hnevu a jednoducho vybuchnem. „Najskôr si od Ďura odpisovala, potom si ho provokovala a nakoniec si mu roztrhla ríť!“

A ona? Ani to s ňou nepohne. Ďalej spokojne raňajkuje. „Vážne si myslíš, že som ho provokovala?“ spýta sa potichu. „Chcel ma znásilniť, len som sa bránila.“

„Nevymýšľaj si! To si celá ty! Robíš hlúposti a potom sa tváriš, že si v tom nevinne! Všetci sú zodpovední, iba ty nie!“

Chlieb dopadne na stôl. „Ty mi neveríš?“

„Vypadni sa obliecť, musíme ísť k riaditeľovi, hneď. A modli sa, aby ťa nevyhodil.“

Iveta vstane. „Nikam s tebou nejdem.“

Roztrasené ruky zovriem do pästí a keď tentoraz otvorím ústa, snažím sa nekričať. „Máš minútu na to, aby si sa obliekla. Odchádzame do školy. Spolu. Dotiahnem ťa tam aj za vlasy, ak nepôjdeš sama. Už mám toho dosť. Minúta.“

O pätnásť minút stojíme pred riaditeľnou. Iveta celý čas neprehovorila ani slovo a ja tiež nie. Spurnosť z nej aj tak priam srší.

A ja? Čerpám silu z viery, aby som zvládla nadchádzajúce stretnutie.

S ňou si to vybavím potom.

Na zaklopanie nájdem odhodlanie len preto, že je tam pán farár.

„Buď ticho, iba to zhoršíš,“ upozorním dcéru pošepky.

Dvere otvorí Ivetina triedna učiteľka. Ani nestihnem pozdraviť a zubár Sopko, Ďurov otec, vyskočí zo stoličky a oborí sa na nás: „Ty špina, čo si o sebe myslíš? Traumatizovala si mi syna!“

„Všetci sa upokojíme, pohovárame a nájdeme konštruktívne riešenie,“ povie riaditeľ zmierlivo a v tej istej chvíli sa ozve Iveta: „Ten nemá žiadnu traumy, len opicu, nadržanec jeden!“

Vypísknem, chytím ju za rameno a stisnem, aby mlčala. Chce sa mi vytrhnúť, ale nepustím ju.

„Vyletiš zo školy! A podám na teba trestné oznámenie!“ reve ďalej Sopko.

„Za čo?“

„Za napadnutie môjho syna!“

„To bola sebaobrana. Chcel ma znásilniť.“

„Čo si to vôbec dovoľuješ? Môj syn by sa nikdy neznížil k tomu, aby si začal s takou ako ty!“

„Všetci sa upokojíme,“ zopakuje rázne riaditeľ a kývne k dvom prázdny stoličkám. „Posaďte sa.“

Vďačne klesnem na stoličku. Je ich tu na nás veľa.

„Nebudem znovu hovoriť, prečo sme teraz tu. Dobre to vieme.“

„Veľmi ma to mrzí,“ začnem roztrasene. „Nerozumiem jej správaniu. Iveta je občas prudká. Možno, že zle vyhodnotila situáciu a bránila sa a...“

„Hutorim ci, že me scel znásilnic,“ zdôrazní Iveta nahlas a pozerá na mňa. Ja pozerám na pána farára. „Ta co ti mi neveriš?“

Niečo v jej hlase... Zostanem však ticho. Je rozrušená, hoci sa to snaží skrývať. Vždy sklzne do nárečia, keď ju niečo veľmi rozhodí. Aj keby to nedala najavo vo výraze tváre, reč ju prezradí.

„Prečo tu vôbec je? Mám osemnásť, už nie je môj zákonný zástupca.“

Otočím sa k nej. Jej slová ma zaboľeli. Ona ma tu nechce? Veď som tu, aby som jej pomohla!

„Bude lepšie, ak tu tvoja mama zostane, Iveta,“ podoťkne triedna učiteľka.

Dcérine pery sa stiahnu do nesúhlasnej úsečky.

„To, čo sa stalo... napadnutie spolužiaka... je na vylúčenie zo školy,“ povie potichu riaditeľ a moje srdce vynechá úder.

„Nepustíte ju k maturite?“ zašepkám. Musí zmaturovať. Čo v živote dosiahne bez maturity?

„Toto je situácia, ktorú nemôžeme ignorovať.“

„Prosím,“ oči sa mi naplnia slzami, no nedokážem si pomôcť. „Potrebuje maturitu.“

„Mali ste ju poriadne vychovať a nestalo by sa to!“ vyštekne na mňa pán Sopko.

„Vy si radšej vychovajte svojho syna,“ odvrkne Iveta.

Mám chuť vrieskať. Ide o jej budúcnosť! Vari to nechápe?

Nestihnem ju ani zahriaknuť, keď Jurajov otec vyskočí zo stoličky a namieri na ňu prstom. „Si klamárka a malá zlodejka. Trvám na tom, aby prišli aj policajti!“

„Zlodejka? O čom to hovoríte? Iveta nič neukradla!“

„Ukradla mi z ordinácie darčkový kôš!“

Šokovane sa na ňu obrátim. „Je to pravda? Kradla si?“

„Nenechala si ho. Náhodou som bol na ulici a videl, ako ho darovala Ráchel. Prečo si to urobila, Ivetka?“ otočí sa k nej otec Graňák.

„Pretože je chudobná. Nekážete, že máme chudobným pomáhať?“

„To áno, ale darovať ukradnuté je stále hriech.“

„Tak som asi ako Jánošík. Škoda, že ma nemôžete zavesiť na hák, že?“

„Ja na toto nemám nervy, zavolajte policajtov!“ zrúkne Sopko.

Tiež sa postavím, chcem ho upokojiť, hoci neviem ako, pretože sama som len vytrasená kôпка nervov.

Aj Iveta vstane. „Áno, zavolajme policajtov. A zavolajme aj televíziu, určite si radi vypočujú, ako chcete vylúčiť zo školy cigánske dievča za to, že sa bránilo pred synčekom prachatého zubára, ktorý ju chcel znásilniť. Poviem svoj príbeh každej televízii, ktorá bude ochotná prísť. Uvidíme, komu ľudia uveria.“ Roztrasene sa nadýchne a pokračuje: „*Volajte, pan Sopko. A zavolajte seba aj toho vašho najpodarenejšieho sinačka, naj von višvetľi, naco me zavolal do ordinacii a čom še zochabil poviazac a ešte gu tomu bul ožratí ja tota najostatnejša šviňa. A ozdaľ še ľudze budu starac aj do toho, čom me tu takoj vinice a ani sce še nespitali, že co ja na to povim.*“ (Volajte, pán Sopko. A zavolajte aj svojho úžasného syna, nech vysvetlí, načo ma zavolal do ordinácie, prečo sa nechal zviazať a navyše bol ožratý ako prasa. A snáď sa ľudia budú zaujímať aj o to, prečo ma tu rovno obviňujete a ani ste sa nespýtali na moju verziu.)

Zhrozene si pricapím ruku na ústa a posadím sa.

K maturite ju už nepripustia nikdy, skončí v Števo-vom bordeli. A čo to trepe? Veď my nie sme cigáni! Zbláznila sa?

„Všetci sa upokojíme...” Riaditeľ si vymení pohľad s triednou učiteľkou. „Nikto tu nestojí o rasovú kauzu.”

„Aká rasová kauza, my nie sme cigáni! Veď vidíte, že som biela!”

„Ale Iveta...”

„Dianka, nemusíte sa za to hanbiť. Boh má rad všetky ovečky.”

„Ale my nie sme cigáni, pán farár. Veď som vám ukazovala fotku Ivetinho otca! Biely blondiak. Iveta je snedá po prababke, bola Talianka!”

„Mama, aj čierna ovca je ovca. Počula si pána farára. Boh má rád všetky ovečky.”

„Iveta,” strácam nervy. Neuvedomuje si vážnosť situácie? Myslí si, že je to vtipné?

„My nie sme rasisti,” zopakuje triedna učiteľka pomaly. „A Iveta má pravdu, ľudia budú klásť otázky. Čo robila v ordinácii? Je zrejmé, že ju tam Juraj pustil. Prečo bol opitý? Začula som počas prestávky poznámku, že sa mu Iveta páči.”

„A Iveta je temperamentná, čo súvisí s jej pôvodom...”

„Nie je Rómka!”

„Dianka, nechaj ma dohovoriť,” zastaví ma otec Graňák, „Iveta je nadmieru temperamentná, ale tiež verím, že má dobré srdce. Bol by som rád, keby ste ju nechali zmaturovať.”

Pán Sopko je prekvapivo ticho. Tvári sa naštvane, ale mlčí.

Zahorí vo mne maličká nádej. Možno... možno by Iveta... No aj tak ich nemôžem nechať, aby tvrdili, že je cigánka. „My nie sme cigáni.”

„A my nie sme rasisti,” zhrnie riaditeľ. „Iveta, pripustíme ňu k maturite. Bude však lepšie, ak zvyšné tri týždne už do školy neprídeš. Môže ňu lekárka ospravedlniť?”

Moja dcéra prikývne.

„To je všetko? Nebude mať nič z toho, že napadla môj-